

INFORMACJE DOTYCZĄCE PETYCJI

Adresat petycji:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Przedmiot petycji:

Szanowna Pani Minister/ Ministra dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

Zwracam się z uprzejmą prośbą o pochylenie się nad tematem ogólnym osób starszych to znaczy osób w wieku emerytalnym oraz seniorów pobierających lub nie pobierających inne świadczenia nie wynikające z wieku, ale z np. stanu zdrowia

Przez pokolenia mówiło się, że osoby starsze powinny się bardziej aktywizować chociażby chodząc na spotkania kół, stowarzyszeń lub fundacji zajmujących się tą tematyką oraz uruchomienie dla seniorów Uniwersytetu III Wieku. Przez ostatnie lata jako element gry politycznej byli pokazywani seniorzy np. kół gospodyń wiejskich, które aby się utrzymać i rozwijać otrzymywały należne im pieniądze wraz z niepotrzebną propagandą. Każdy z polityków mówi, że seniorzy są ważni jednak oprócz wypłat emerytur, rent, innych świadczeń, tworzenie domów pomocy społecznych, domów seniora i możliwość wyjazdów do sanatoriów czy rehabilitacje oraz niektóre darmowe leki nic więcej państwo im nie oferuje.

Jesteśmy w Polsce niestety starzejącym się społeczeństwem, które przy obecnej medycynie żyje coraz dłużej. Ten fakt wysnuwa wniosek, że coraz więcej i coraz dłużej ludzie w podeszłym wieku będzie już wymagało czasem całodobowej opieki bo nie wszyscy seniorzy mają siłę i możliwości się aktywizować. Niestety przez lata rząd nic z tym nie robił. Myślał pewnie, że pieniędzmi załatwią wiele ludzkich problemów. Nie jest to prawda jak klasyk mówił „pieniądze to nie wszystko”, a Państwo polskie po zapłacie już nie interesowało się losem obywateli. Polska powinna być opiekuńcza wobec starszego społeczeństwa. Na razie Polacy są pozostawieni z tym „problemem” sami sobie. Na nieszczęście obywatele muszą najczęściej poświęcić własne dorosłe życie na opiekę nad swoimi wiekowymi rodzicami. Moim zdaniem takie zachowanie często przekreśla założenie przez dorosłe dzieci własnych rodzin w tym pojawienie się nowych pokoleń.

Dziśność w Polsce z roku na rok jest coraz niższa czego jedną z wielu przyczyn jest opieka nad starszą osobą. W tym kraju utworzyło się krzywdzące przekonanie, że narodziny dziecka są równoznaczne z otrzymaniem od niego przysłowiową „szklankę wody na starość”. Powoli się wprowadzie odchodzi od tego, ale brak rozwiązań prawnych, brak opieki oraz brak perspektyw zawsze w człowieku takie wyrażenie pozostanie w mniejszym czy większym stopniu. Istnieje walka na argumenty oraz trudność pogodzenia się z faktem, że w przyszłości dzieci będą chciały się uniezależnić i całkowicie odłączyć się od rodziców nie mając żadnych zobowiązań i realizując swoje życie prywatne i zawodowe oraz rodzinne na własnych zasadach. U rodziców myślących w sposób

roszczeniowy wobec później swoich dorosłych dzieci uważam, że nie ma prawdziwej, oddanej i bezinteresownej miłości, a jej brak prowadzi do nieszczęść i patologii. Prawo Polskie jest tak skonstruowane, że na dzieciach i tylko na nich spoczywa ten obowiązek. W tym temacie trzeba zadać jedno, ale fundamentalne pytanie „ Gdzie jest w tym wszystkim Państwo ?”

Opieka nad osobami starszymi jest trudna, wyczerpująca i często doprowadza to do pogorszenia się stanu zdrowia samego opiekującego się, dlatego należy im się pomoc, ale nie na chwilę tylko na tyle aby mógł on w końcu ułożyć swoje życie, a tym samym wydać na świat nowego obywatela pod warunkiem, żeby nie było już na to za późno.

Pomysłów na rozwiązanie tej sprawy jest wiele, ale nie zawsze są one zgodne z obowiązującym prawem. Musiało by się zmienić wiele w różnych ustawach oraz powstać też nowe. Prawo powinno wtedy być tak skonstruowane , aby każdy mógł je zrozumieć i musiał je przestrzegać. Seniorzy zazwyczaj nie rozumieją prawa dlatego chociażby dla łatwiejszego wytłumaczenia im tego oraz dopuszczenia przez nich innych form pomocy opieki niż własna rodzina. Powinno się napisać to w możliwie najłatwiejszym językiem. Seniorzy boją się nowości oraz tego, że coś będzie im odebrane. Należy wtedy pamiętać też o ich prawach, ale nie zapominać o obowiązkach. Powinno się docenić dorosłe dzieci nie pieniędzmi tylko darowaniem im czasu na usamodzielnienie się i chronić dzieci urodzone, aby w przyszłości nie musiały się mierzyć z wyborem albo on albo rodzice.

Moje propozycje rozwiązań nie są idealne i wymagają wielu poprawek, ale nie jestem ekspertem w tej dziedzinie, ale jestem osobą która zna temat z własnego doświadczenia.

Pierwszą propozycją jest utworzenie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej specjalnego wydziału dla osób starszych, który zbierałby wywiady środowiskowe zarówno od seniora jak i jego opiekuna wysłuchując zarówno ich oboje i pojedynczo. Otrzymując odpowiednie informacje tworzy pracownik bazę danych gdzie by m.in. zaznaczał potrzeby, miejsce sprawowania opieki, czas do poświęcenia. Mając taką bazę czas by było założyć bazę danych potencjalnych opiekunów czyli obcych ludzi zajmujących się takimi osobami. Pozyskanie takich osób jest trudniejsze, ale nie nie możliwe. Za pomocą kampanii społecznych namawiało by się tych ludzi do zgłoszenia się do odpowiedniego ośrodka i za pomocą również wywiadu znalazło by się kogoś do opieki. Opiekujący mogliby liczyć na specjalną umowę zlecenie z kwotą i zakresem prac. Kwota mogłaby być minimalnie większa od najniższej krajowej za godzinę pracy, ale nie większa niż średnia krajowa. Część kwoty za godzinę pracy płaciłby senior tyle ile by mógł dać najwięcej reszta była by pokrywana przez państwo. Opiekun zazwyczaj syn czy córka seniora miałby obowiązek przeszkolić ze wszelkich prac nad tą osobą i wyznaczyć realny zakres obowiązków. Gdyby osoba zatrudniona nie wyrażała by na coś zgody szukano by innej osoby, która by to wykonała. Mając zakres czasowy musiałaby się rozliczyć z dni i godzin. W każdej chwili mogłaby być sprawowana kontrola z obecności w pracy i z staranności wykonywanej pracy. Raz na jakiś czas opiekun miałby obowiązek skontrolować prawidłowość wykonywania zadań. W późniejszym czasie MOPS widząc np. problem z pozyskaniem opiekujących dla danych osób stworzyło by stronę internetową polegającą na opisie sytuacji osoby poszukującej pomocy i samemu zgłoszenie się bezpośrednio do osoby starszej i „negocjacji” odpowiedniej kwoty za pracę. Nie było by to ściągane i było by prawnie dozwolone, aby dorabiać w ten sposób i w tym przypadku MOPS by był tylko i wyłącznie pośrednikiem. Wymyślając tą metodę chcę bardziej zaktywizować instytucję przeznaczoną dla obywateli oraz chcę podkreślić, że są znikome możliwości umieszczania, szukania i znalezienia osób chętnych do opieki.

Brak platformy, czytelnej, bezpiecznej i zrozumiałej oraz wyraźnie wspieranej przez państwo powoduje często rezygnację z innej opieki niż rodzina.

Drugą propozycją uzupełniającą opiekuna i wspierającą go było by szeroko rozumiany wolontariat oraz praktyki. Wolontariuszem może zostać każdy i robiąc coś nieodpłatnie przyczynia się do pomocy opiekuna dorosłego dziecka seniora jak i opiekuna zatrudnionego. Jednak zakres działań musi być adekwatny do wolontariusza, ale każdy np. może ugotować wodę na herbatę, przynieść koc, poczytać czy pójść na drobne zakupy. Odciążenie od tych z pozoru drobnych zadań mocno odciażało by opiekunów. W sprawie praktyk mam na myśli praktyki studiów medycznych i strictly opiekuńczych nad osobami starszymi. Opieka domowa znacząco się różni od opieki w różnych ośrodkach chociażby dostępności odpowiednich sprzętów, materiałów czy specjalistycznych pomieszczeń. Opieka domowa musi się borykać z wieloma nawet gorszymi niż opieki w ośrodku trudnościami np. z niedostosowaną toaletą czy ciasnymi pomieszczeniami, albo brakiem łóżka medycznego. Poradzenie sobie z tym było by cenną lekcją dla przyszłych np. medyków chociażby w zrozumieniu faktu ograniczeń wynikających w późniejszej rekonwalescencji w domu starszej osoby po przebytych zabiegach czy operacjach. Wytworzyła by się większa empatia i zrozumienie dlaczego pacjent pomimo zaleceń się do nich stosować nie może. Mogą to być osoby wielu specjalizacji ale musiała by być w niej ta myśl, że priorytetem jest człowiek w tym wieku i na nim ma się skupić.

Trzecią propozycją jest uporczywa próba nawet bez zgody seniora aktywizacji go choć w najmniejszym stopniu, aby choć najmniejszą rzecz mógł w końcu robić sam. Lekarz rodzinny miałby obowiązek choć raz przyjść do seniora zbadać go, zapoznać się z historią choroby i doradzić oraz dać skierowanie do odpowiednich specjalistów, aby pomóc pacjentowi dojść do siebie i zwiększyć swoje możliwości. Jeśli była by obawa o przeciążenie lekarzy rodzinnych można by było utworzyć nowy dział geriatрії związany z automatycznym przejściem osób w wieku emerytalnym do geriatrycznych lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej z ścisłą współpracą z poprzednimi lekarzami rodzinnymi. Nowy kierunek lekarski spowodowałby inne patrzenie na problemy seniorów, więcej empatii, ale jednocześnie asertywności i nie poddawanie się presji narzuconej przez starszych pacjentów. Takie rozwiązanie umożliwiałoby na większe zainteresowanie się losem seniora i oderwanie się od rutyny. Przepisywanie właściwych do wieku zabiegów, aktywności specjalistów i leków pozwoliłoby nawet czasem w dosłownym tego słowa znaczeniu stanąć na nogi.

Czwartą propozycją jest opracowanie metod technicznej pomocy seniora z większym naciskiem na opiekunów tych osób. Uważam, że powinno się brać wzorce z innych krajów, które korzystają z nowoczesnych rozwiązań. Sprzęty dla seniorów do użytku domowego często są przestarzałe i podstawowe. Najczęściej są to wszelakiego rodzaju kule czy wózki inwalidzkie. Jednak żaden senior nie ma specjalistycznych łóżek z podnośnikiem (jedynie się zdarzają zwykłe łóżka rehabilitacyjne na pilota), poduszki do obracania osoby leżącej, specjalne uprząże do ponoszenia się i chodzenia czy egzoskielety. Zdaję sobie sprawę, że są one drogie i warunki mieszkaniowe nie pozwalają na ich użycie. Pomysłem na to było by rozwijanie obecnych czy powstanie nowych wypożyczalni sprzętu medycznego, który miałby większość możliwych najnowocześniejszych sprzętów, które dając możliwość szerokiego wyboru, zainteresowani dostosowują potrzeby do warunków bytowych.

Piątą propozycją była by zmiana miejsca zamieszkania seniora. W prawie wszystkich miastach i miasteczkach są puste lokale usługowe znajdujące się na małym piętrze lub też na parterze. Zmiana przeznaczenia tych lokali na przeznaczenie mieszkalne dla seniorów i osób niepełnosprawnych

znacznie ułatwiła by pomoc tym osobom. Każdorazowe znoszenie i wnoszenie przez opiekuna swoich podopiecznych na piętra budynku mieszkalnego jest uciążliwe. Umowy zawierane między seniorem, miastem i właścicielem lokalu mogłyby być z odczuwalnym dofinansowaniem za wynajem. Lokal musiałby spełniać oczywiście wszelkie standardy oraz być odpowiedniej wielkości. Dzięki temu senior miałby szansę na częste wychodzenie z domu, szybkie pojechanie do lekarza, albo motywację do działań zmierzających do samodzielności. Seniorzy nie tracili by swoich mieszkań bo opiekunowie mogliby się tam wprowadzić lub dbać o nie. Pomysłem jeszcze związanym z mieszkalnictwem jest budowa osiedla w osiedlach gdzie domy były by jednopiętrowe i dostosowane z wszelkimi udogodnieniami dla starszych ludzi, gdzie wszędzie byłoby blisko oraz byłby dostęp do podstawowej opieki lekarskiej.

Szóstą propozycją jest tzw. sąsiedzka pomoc czyli reagowanie na krzywdę i potrzebę wsparcia. Współpraca z odpowiednimi służbami oraz ze wspólnotami i spółdzielniami w tym aspekcie byłaby o tyle istotna, że zminimalizowało by się ryzyko za późnych reakcji. Służby po np. zgłoszeniu od sąsiadów pomocy mogłyby zapewnić bezpieczeństwo, a większe zainteresowanie się losem mieszkańców przez wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe mogły by szukać, ogłosić, a nawet znaleźć opiekę „po sąsiedzku” czyli bardzo blisko miejsca zamieszkania seniora. W ostateczności MOPS z opinią lekarską decydowałby o umieszczeniu takiej osoby w DPS, czy w którymś ze szpitali.

Siódmą propozycją, którą celowo daję na końcu jest już istniejąca w terminologii bardziej dotycząca się osób niepełnosprawnych tzw. opieka wytchnieniowa, która tyczałaby się stałej jak i również częściowej opieki nad starszą osobą. Opiekun w tym czasie mógłby się zająć sobą i swoimi sprawami oraz wyjechać na „urlop” czy do sanatorium. Jednakże takie rozwiązanie nie jest w pełni wystarczające na miarę normalne i niezależne życie dorosłych dzieci, ale nawet taka pomoc była by cenna i świetne uzupełnienie stałej opieki.

Ósmą propozycją i ostatnią jest uruchomienie specjalnej infolinii dla seniorów gdzie mogliby oni zaznać ukojenie w długiej rozmowie z osobą empatyczną, lubiącą słuchać, wyłapującą niepokojące informacje i interweniować na nie oraz potrafiącą pomóc nawet przez telefon załatwić lub doradzić sprawy ważne dla starszej osoby. Niekiedy rozmowa jest olbrzymim wsparciem i ukojeniem. Niestety dzieci swoich starszych rodziców mają przesyt rozmów gdzie tematy i częstotliwość nich jest męcząca dla obu stron. Brak przykładowego odebrania telefonu przez opiekuna denerwuje seniora, a chciał się np. spytać o coś co każdy mógłby mu odpowiedzieć. W takich m.in. przypadkach potrzebny byłby ten telefon. Odciażyło by to opiekuna, który miałby mniej telefonów i mógłby się skupić na tym co robi.

Podsumowując moją petycję działania zaproponowane przeze mnie na pewno u każdego w odczuciu nie mają na celu doprowadzić do tego, aby odsuwać ich od siebie na tzw. „boczny tor” tylko aby udzielić głębokiego wsparcia, troski, zainteresowania i profesjonalizmu, a z drugiej strony dać w końcu możliwość opiekunowi często dziecku seniora normalnego dorosłego życia, aby mógł pracować, wyprowadzić się, założyć rodzinę i żyć na własnych zasadach. Im wcześniejsze dbanie o to tym późniejsze pokolenia nie będą musiały się martwić. Z czasem gdyby systemy opieki działały bardzo dobrze i wszyscy by się do niego przekonali, stosowali, była by rzetelność tych działań i realne wsparcie oraz bezpieczeństwo to w dużym stopniu znikłoby przeświadczenie o roszczeniowości na starość rodziców wobec dzieci. Dzięki temu również uzdrowiłby się relacje, obie strony uspokoiły by się, a rodzinne interakcje poszłyby we właściwą stronę. Dorosłe dziecko

zyskało by rodziców, a wnuki dziadka bądź babcię. Nie chodzi o to, żeby całkowicie zrywać wszelkie kontakty, ale o to aby ten kontakt opierał się na miłości, przyjaźni i zainteresowaniu losami obu stron. Polakom ogólnie z powodu ciągłej pracy i obowiązków brakuje czasu na zwykłą rozmowę nawet czasem o wszystkim i o niczym, dlatego tak ważna jest rola państwa, aby to umożliwić.

Proszę o rozpatrzenie mojej petycji i pochylenie się nad tym niezwykle istotnym tematem oraz w miarę możliwości o odpowiedź w tej sprawie.

Z poważaniem

~~Wyrażam zgodę/~~ nie wyrażam zgody* na publikację danych osobowych – imię i nazwisko albo nazwę podmiotu wnoszącego (dane zostaną udostępnione na stronie internetowej MRPiPS).



Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy Społecznej
Dyrektor
Magdalena Fabisiak

DPS-V.055.1.2024

Warszawa, data /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowna Pani,
na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie sytuacji osób starszych, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Na wstępie pragnę zapewnić, że tematyka poruszona w Pani petycji, dotycząca zagadnień związanych ze starzejącym się społeczeństwem, jest przedmiotem zainteresowania, pogłębionych analiz i prac prowadzonych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wsparcie osób starszych, ale również osób sprawujących nad nimi opiekę w systemie pomocy społecznej, świadczone jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.

Należy wyraźnie podkreślić, że większość zadań z tego zakresu spoczywa na samorządach gminnych i powiatowych. Dlatego też duża część postulatów zawartych w Pani petycji odnosi się do ich działalności. Poza kompetencją Ministra Rodziny pozostają również poruszone w petycji kwestie dotyczące m.in. opieki lekarza rodzinnego.

Znakomita część rozwiązań, o których wspomina Pani już funkcjonuje w oparciu o rozwiązania systemowe, realizowane programy rządowe i resortowe, a także inicjowana jest przez poszczególne samorządy.

Całość aktualnych działań w sferze rozwoju usług społecznych w tym w odniesieniu do osób starszych, podejmowanych jest przy uwzględnieniu idei deinstytucjonalizacji rozumianej jako zbudowanie takiego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami w środowisku, aby pobyt w instytucji opieki całodobowej był wyborem osoby korzystającej z systemu wsparcia.

Podejście takie jest przyjęte zarówno na szczeblu ogólnoeuropejskim, jak również obecne w naszej krajowej polityce społecznej, w planowanych i wdrażanych rozwiązaniach z zakresu zabezpieczenia społecznego, rozwoju usług społecznych i wsparcia osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

W 2022 r. zatwierdzona została polityka publiczna wyznaczająca strategiczne kierunki deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce. Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. przyjęto dokument pod nazwą *Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)* (M.P. poz. 767). Dokument ten wyznacza kierunki działań zmierzające do rozwoju usług społecznych w Polsce. Jednym

z celów strategicznych jest zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla

osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a planowane kierunki działań dla jego realizacji to m.in.

- wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych;
- wsparcie rodziny i osób pełniących opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- rozwój środowiskowych form wsparcia w postaci usług społecznych;
- trwały system finansowania opieki długoterminowej w obszarze usług społecznych;
- wsparcie i rozwój kadr świadczących usługi społeczne.

Na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa, Seniorzy mogą ubiegać się o różnorodne formy wsparcia. Do świadczeń tych należą w szczególności:

a. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, w tym w formie usług sąsiedzkich

Przysługują osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osób usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia takim osobom odpowiedniej opieki, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

Rada gminy określa szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

b. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania

Przysługują osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osób specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia takim osobom odpowiedniej opieki, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

Rada gminy określa szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem usług świadczonych osobom z zaburzeniami psychicznymi) oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

c. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym osobom z zaburzeniami psychicznymi, finansowane w całości jako zadanie zlecone, z budżetu państwa.

d. Usługi świadczone w ośrodkach wsparcia

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia.

Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.

Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są środowiskowy dom samopomocy, klub samopomocy. Placówki te mogą być przeznaczone dla różnych kategorii osób, w zależności od potrzeb występujących na danym terenie.

W ramach działalności ośrodków wsparcia poprzez prowadzenie treningów indywidualnych i grupowych, świadczone są różnego rodzaju usługi dostosowane do specyficznych potrzeb osób korzystających z tej formy pomocy.

e. Mieszkania treningowe i wspomagane

Mieszkania treningowe i wspomagane zgodnie z art. 53 ust 2 ustawy o pomocy społecznej są formą przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Pobyt w mieszkaniu treningowym lub wspomagającym przysługuje osobom pełnoletnim, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują pomocy w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki.

Zakres usług wsparcia w mieszkaniu wspomagającym, obejmuje pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym, jednak nie zapewnia tak szerokiego wsparcia jak jednostki świadczące całodobową opiekę (profesjonalnych usług specjalistycznych).

W mieszkaniu wspomagającym świadczone są usługi, które mogą stanowić alternatywę dla pobytu w placówce o charakterze instytucjonalnym. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego. Służy osobom niesamodzielnym, w szczególności osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami.

f. Usługi wsparcia krótkoterminowego realizowane w domach pomocy społecznej

Usługi te mogą być przyznane osobie, która ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymaga doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę nad tą osobą.

Wyżej wskazane formy pomocy dedykowane są osobom wymagającym częściowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a ich udzielenie odciąża opiekunów w sprawowaniu opieki nad tymi osobami.

Natomiast osoby o wzmożonych potrzebach opiekuńczych kierowane mogą być do domów pomocy społecznej. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W obszarze pomocy społecznej, w zakresie całodobowej opieki instytucjonalnej, skierowane dla osób przewlekle chorych, w podeszłym wieku lub niepełnosprawnych i wymagających pomocy, funkcjonują dodatkowo:

- rodzinne domy pomocy;
- placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzone w ramach działalności gospodarczej.

Jak już zostało wspomniane, zadania polegające na wsparciu Seniorów są zadaniami własnymi samorządów, jednak Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizuje szereg inicjatyw wspierających finansowo te działania i można do nich zaliczyć w szczególności:

- w roku 2024 realizowany jest Program rozwoju rodzinnych domów pomocy - celem Programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych i bytowych świadczonych w placówkach, przeznaczonych dla nie więcej niż ośmiu osób (w ramach Programu dofinansowywane jest tworzenie nowych rodzinnych domów pomocy, a także wsparcie finansowe gmin w kosztach jakie ponoszą za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy);
- tworzenie i funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy jest finansowane ze środków budżetu państwa (jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej) - rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób

- z zaburzeniami psychicznymi, jako zadanie z zakresu administracji rządowej, należy do priorytetowych działań Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest corocznie wspierane finansowo ze środków budżetu państwa w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.
- ważnym ogniwem wsparcia jest również możliwość skierowania do mieszkania wspomagane lub treningowego, w którym pod opieką specjalistów osoby tam przebywające wspomagane są w codziennym funkcjonowaniu - rozwój mieszkań jest corocznie wspierany finansowo ze środków budżetu państwa w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.
 - od 2020 roku realizowany jest program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej Korpus Wsparcia Seniorów, którego celem jest wsparcie finansowe gmin w zakresie organizowania usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich oraz w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” poprzez opaski lub inne urządzenia bezpieczeństwa, mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.
 - Od 2018 r. w resorcie rodziny realizowany jest także program „Opieka 75+”. Adresatem programu są gminy do 60 tys. mieszkańców, które przystępując do jego realizacji otrzymują wsparcie finansowe na świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, w wysokości do 60% kosztów realizacji usług opiekuńczych.
 - Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”. Centra opiekuńczo-mieszkalne przeznaczone są dla dorosłych osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...) oraz orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ww. ustawy. Program jest realizowany w dwóch modułach: moduł I dotyczy fazy tworzenia centrum zakłada 3-letni okres realizacji inwestycji, z kolei moduł II obejmuje 5-letni okres funkcjonowania centrum opiekuńczo-mieszkalne (dla edycji 2023 jest to 10-letni okres funkcjonowania).

Ponadto Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od lat wspiera działania samorządów na rzecz wsparcia w wykonywaniu zadań własnych gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju i rozpowszechniania działań aktywizujących seniorów.

Przykładem takiego wsparcia są:

- Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025. Jest to wsparcie finansowe w formie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na: utworzenie lub wyposażenie ośrodków wsparcia dla seniorów oraz na zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków.

Program polega na wsparciu tworzenia i funkcjonowania ośrodków wsparcia, tj. Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”, przez jednostki samorządu terytorialnego, których strategię rozwoju pomocy społecznej uwzględniają rozwój infrastruktury dla osób starszych, lub w których brak jest innej infrastruktury pomocy społecznej tego typu.

- Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025 to dofinansowanie projektów dla seniorów, przyznawane w czterech priorytetowych obszarach: aktywność społeczna, partycypacja społeczna, włączenie cyfrowe, przygotowanie do starości.

Dodatkowo odnośnie wskazanych trudności informuję, że osobom niepełnosprawnym w każdym wieku, jest udzielana pomoc m.in. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), który pełni rolę narzędzia finansowania polskiego systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Zakres tej pomocy określają przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Na jej podstawie, osobie niepełnosprawnej mogą być finansowane w części lub całości takie zadania jak np. zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, likwidacja barier funkcjonalnych (architektonicznych).

w komunikowaniu się i technicznych) - w związku z indywidualnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Ostateczna ocena zasadności wniosku i podjęcie rozstrzygnięcia co do przyznania dofinansowania, jak również jego wysokości, należy każdorazowo do właściwej jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego rozpatrującej wniosek, która jest dysponentem przedmiotowych środków.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Magdalena Fabisiak
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/